

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ МИСТЕЦТВА

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-500-9-42>

КУЛЬТУРНА ЦИФРОВА АНАЛІТИКА: НОВИЙ ПОГЛЯД НА СВІТ

Пригода-Донець Т. М.

кандидат філософських наук,

доцент кафедри культурології

Волинський національний університет імені Лесі Українки

м. Луцьк, Україна

Сьогодні інформаційне суспільство передбачає не лише сутнісну трансформацію соціокультурної реальності, а й саму природу культури як феномену. Формується особлива цифрова культура, що свідчить про формування культурного простору докорінно нової (іншої) якості. Як зазначає Олена Яценко, цифрова культура – це «нова соціально-антропологічна реальність», яка виходить за межі інформаційних технологій і охоплює цінності, практики та очікування сучасного суспільства [2]. У цьому контексті культурна цифрова аналітика постає як міждисциплінарний напрям, що поєднує методи гуманітарних наук, інформатики та візуалізації даних для дослідження культурних процесів у цифровому середовищі.

У XXI столітті культура дедалі частіше постає у вигляді масивів цифрових даних – мільйони зображень в Instagram, відео на YouTube, твітів, цифрових архівів. Зі зростанням обсягів цих даних постала потреба у нових методах аналізу культури. «Культурна аналітика» (*Cultural Analytics*) – міждисциплінарний підхід, запропонований медіа-теоретиком, дослідником нових медіа та культурологом Левом Мановичем. Його концепція поєднує гуманітарні науки, візуальну культуру, інформатику та data science, відкриваючи шлях до глибшого розуміння культури епохи цифрового надміру. У 2007 році Манович започаткував проєкт *Cultural Analytics*, мета якого – використовувати обчислювальні методи для аналізу великомасштабних колекцій культурного контенту (зображень, текстів, відео, метаданих тощо).

Культурна аналітика – це методологія, яка дозволяє аналізувати, візуалізувати та інтерпретувати великі обсяги цифрової культурної інформації. Це нова форма вивчення культури, яка поєднує кількісний аналіз з якісним культурологічним осмисленням, використовує інструменти data science, візуалізації, машинного навчання, але

зосереджується на культурних смислах, працює з мільйонами візуальних об'єктів – від живопису до Instagram-постів.

Манович пише: «Уявіть собі, що у вас є доступ до мільйонів зображень, відео, сторінок ідей і слів. Тепер уявіть, що ви можете їх переглядати, візуалізувати, групувати, фільтрувати і знаходити закономірності. Ви починаєте бачити культуру у її повному обсязі» [3, с. 3].

Культурна аналітика, за Левом Мановичем, застосовує методи візуалізації великих масивів культурних даних, що дозволяє виявляти патерни та тенденції у культурному розвитку.

Серед інструментів культурної цифрової аналітики варто виділити наступні: ImagePlot, розроблений Левом Мановичем для візуалізації великих колекцій зображень, що дозволяє аналізувати візуальні характеристики культурних артефактів; Google Ngram Viewer: інструмент для аналізу частоти вживання слів у великому корпусі оцифрованих текстів, що використовується в культуроміції для вивчення мовних і культурних тенденцій; вебометрія та альтметрія: методи аналізу веб-посилань і альтернативних метрик для оцінки впливу культурних продуктів у цифровому середовищі [1].

Культурна цифрова аналітика є важливим інструментом для розуміння трансформацій культури в цифрову епоху. Вона поєднує методи гуманітарних наук з цифровими технологіями для аналізу культурних процесів, виявлення тенденцій та збереження культурної спадщини. Подальший розвиток цієї галузі потребує міждисциплінарного підходу та врахування етичних аспектів цифрової культури.

Сьогодні можна констатувати перехід до стадії креативного суспільства, що передбачає гнучкі та адаптивні колаборації у сфері культурної аналітики, культурологічної експертизи, цифрової культури. Без інноваційних і креативних підходів неможливі адекватні уявлення про сучасний світ, людину, її цінності і перспективи.

Література:

1. Кислова О. Цифрові методи в соціології. URL: <https://www.academia.edu/89443515> Academia
2. Яценко О. Д. Цифрова культура: шляхи концептуалізації. URL: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.2.14> almanac.npu.kiev.ua
3. Manovich L. *Cultural Analytics*. The MIT Press, 2020.